

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 5146/2023
29.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Предраг Митић, адвокат из ..., против тужених ББ из ..., чији је пуномоћник Драган Станојевић, адвокат из ... и малолетног ВВ из ..., чији је колизијски старатељ Зоран Радосављевић, радник Центра за социјални рад Свилајнац, из Свилајнца, ради оспоравања и утврђивања очинства, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 410/22 од 01.11.2022. године, у седници одржаној 29.11.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 410/22 од 01.11.2022. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Јагодини П2 12/21 од 29.07.2022. године, исправљеној решењем истог суда П2 12/21 од 03.10.2022.године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да сада пок. ГГ, бивши из ..., општина ..., ЈМБГ ..., није природни – биолошки отац малолетног туженог ВВ из ..., рођеног ...2015. године у ..., ЈМБГ ..., чије је рођење уписано у извод из Матичне књиге рођених за матично подручје Крагујевац под текућим бројем .. за 2015. годину, од мајке ББ, рођене ..., из ..., ЈМБГ ..., што би тужени били дужни да признају и трпе да се ова промена изврши у Матичну књигу рођених за матично подручје Крагујевац. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се утврди да је тужилац АА из ..., ЈМБГ ..., природни – биолошки отац малолетног туженог ВВ из ..., рођеног ...2015. године у ЈМБГ ..., чије је рођење уписано у извод из Матичне књиге рођених за матично подручје Крагујевац под текућим бројем .. за 2015. годину, од мајке ББ, рођене ..., из ..., ЈМБГ ..., што би тужени били дужни да признају и трпе да се ова чињеница упише у Матичну књигу рођених за матично подручје Крагујевац, и да се наложи Матичној служби Града Крагујевца да наведену чињеницу из ове пресуде упише у Матичну књигу рођених под текућим бројем .. за 2015. годину, по правноснажности пресуде. Ставом трећим изреке,

обавезан је тужилац да туженој ББ на име трошкова парничног поступка исплати износ од 291.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 410/22 од 01.11.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда, са исправком. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужене за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију, због битне повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11...10/23-др. закон) Врховни суд је утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. На друге битне повреде одредаба парничног поступка се у ревизији посебно не указује.

Према утврђеном чињеничном стању, у Матичну књигу рођених за град Крагујевац уписана је чињеница рођења малолетног ВВ – овде туженог на дан ...2015. године, у Крагујевцу, од оца ГГ из ... и мајке - овде тужене ББ, рођене ... из ..., под текућим бројем .. за 2015. годину. Након смрти ГГ, решењем Основног суда у Деспотовцу, Судска јединица Свилајнац, О 36/16 од 05.07.2016. године, за законске наследнике на његовој заоставиштини оглашени су овде тужени - супруга ББ и малолетни син ВВ. Тужилац је долазио у кућу у којој је тужена ББ живела са својим супругом сада пок. ГГ ради обављања грађевинских и пољопривредних радова. Након 2010.године, тужилац и тужена ББ су ступили у интимне односе. Тужена ББ се није одазивала позивима Биолошког факултета у Београду ради обављања ДНК вештачења које је одређено решењем првостепеног суда, односно није одвела малолетно дете ради извођења овог доказа и утврђивања чињенице да ли је тужилац његов отац. Према њеном коначном страначком исказу, којем је првостепени суд поклонио веру, током трајања брака имала је повремене интимне односе са тужиоцем, али у време зачећа туженог мал. ВВ имала је интимне односе само са својим супругом и са трећим лицима (које није именовала), уз сагласност свог супруга (који је био старије животне доби) да би се остварила као мајка, али не и са тужиоцем тако да он није његов отац (иако се раније на записнику од 09.10.2019. године, изјаснила да јесте), објаснивши да одбија ДНК анализу, зато што малолетни тужени има оца и не жели да га тражи. Према налазу и мишљењу Центра за социјални рад у Свилајнцу од 19.07.2022. године, уочено је наглашено неемоционално реаговање малолетног детета – овде туженог ВВ у односу на тужиоца, уз стицање општег утиска да дете испољава аутентичан отпор према тужиоцу јер га доживљава као угрожавајућег, те је на основу спроведеног стручног поступка, прикупљених података и процене малолетног детета мишљење Центра да је у његовом најбољем интересу да зна своје порекло и негује свој идентитет уколико се ДНК анализом докаже да је тужилац његов биолошки отац.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили тужбени захтев позивајући се на члан 3. став 1. и члан 7. став 1. Конвенције о правима детета коју је наша земља ратификовала 1990. године („Службени гласник СРЈ“, бр.15/90) и члан 6. Породичног закона, којима је прописана заштита најбољег интереса малолетног детета. Право малолетног детета је да зна ко му је отац. У конкретном случају, за малолетног туженог његов отац је лице које је као такво већ уписано у Матичну књигу рођених. По налажењу нижестепених судова имајући у виду правило о терету доказивања тужилац није доказао да је отац малолетног туженог ВВ без обзира што је његова мајка – тужена ББ одбила да се изврши ДНК анализа малолетног детета. Ово стога што је из њеног страначког исказа, утврђено да у време његовог зачећа била у интимним односима са својим брачним супружником, којег је означила као његовог оца (кога дете сматра својим оцем) и са трећим лицима, али не и са тужиоцем, при чему није негирала да је раније била у интимним односима и са тужиоцем. У прилогу овоме, говори и мишљење Центра за социјални рад у коме је указано на наглашено неемоционално реаговање малолетног детета у односу на тужиоца, уз испољавање аутентичног отпора према тужиоцу јер га доживљава као угрожавајућег. Како у току поступка није утврђено да лице које је уписано као биолошки отац малолетног детета (супруг мајке детета) није његов отац, то чињеница да малолетно дете има биолошког оца који је уписан у матичну књигу рођених обезбеђује најбоље могуће животне и здравствене услове за његов правилан и потпун развој, што је предвиђено и Конвенцијом о правима детета и Породичним законом.

Према члану 3.1. Конвенције о правима детета у свим активностима које се тичу деце од примарног значаја су интереси детета без обзира на то да ли их спроводе јавне или приватне институције за социјалну заштиту, судови, административни органи или законодавна тела. Према члану 7 1. дете се пријављује одмах након рођења и од рођења има право на име, право на старање, држављанство и, ако је то могуће, право да зна ко су му родитељи и право на њихово старање.

У члану 64. Устава Републике Србије, прописано је да деца уживају људска права примерено свом узрасту и душевној зрелости (став 1.), да свако дете има право на лично име, упис у матичну књигу рођених, право да сазна своје порекло и право да очува свој идентитет (став 2.), и да се права детета и њихова заштита уређују законом (став 5.).

Према члану 59. Породичног закона, дете има право да зна ко су му родитељи. Дете може поднети тужбу ради утврђивања материнства (члан 249. став 1.) и ради утврђивања очинства (члан 251. став 1.) без обзира на рок. Мушкарац који тврди да је отац детета може поднети тужбу ради утврђивања свог очинства у року од годину дана од дана сазнања да се са његовим признањем очинства нису сагласили мајка, односно старатељ детета, а најкасније у року од 10 година од рођења детета (члан 249. став 3.). Мушкарац који тврди да је отац детета може поднети тужбу ради оспоравања очинства мушкарцу који се по овом закону сматра оцем детета у року од годину дана од дана сазнања да је он отац детета, а најкасније у року од 10 година од рођења детета Према (члан 252. став 4.). Дете има право на заступање преко колизијског старатеља или привременог заступника ако између њега и родитеља са којим живи постоје супротни интереси (члан 265. став 3.).

По оцени Врховног суда, правилно су нижестепени судови применили материјално право, и то одредбе чланова 3. и 7. Конвенције о правима детета, члана 64. Устава и чл. 59. Породичног закона, када су одбили тужбени захтев да се утврди да сада пок. ГГ, бивши из ..., није природни – биолошки отац малолетног туженог ВВ и да се утврди да је тужилац АА, природни – биолошки отац малолетног туженог ВВ.

Наиме, у поступку је утврђено да тужилац (који тврди да је биолошки отац мал. туженог ВВ) и тужена ББ (која је мајка мал. туженог ВВ) нису били у интимним односима у периоду зачећа мал. детета, већ је мајка детета у време његовог зачећа била у интимним односима са својим супругом, који је уписан у матичној књизи рођених као његов отац, али и са другим лицима (које није именовала). Мал. дете - тужени ВВ, који је у време првостепеног пресуђења имао навршених 7 година, својим оцем сматра мушкарца који је уписан у матичној књизи рођених као његов отац, док тужиоца доживљава као угрожавајућег по себе (о чему се Центар за социјални рад детаљно изјаснио у свом налазу и мишљењу). У ситуацији када тужилац сходно правилу о терету доказивања из члана 231. ЗПП није доказао да је у време зачећа мал. туженог био у интимним односима са његовом мајком, подвргавање мал. детета – овде туженог ВВ ДНК анализи или другом медицинском вештачењу не би било у његовом најбољем интересу. Осим тога, ДНК анализи у спору ради утврђења очинства, се прибегава онда када и остали изведени докази упућују на вероватноћу да су биолошки отац и биолошка мајка мал. детета били интимни у време његовог зачећа (када је тужба заснована на таквим чињеничним тврдњама), у ком случају ДНК анализа треба да ту вероватноћу доведе у раван потпуне извесности односно отклони сваку сумњу о томе да ли је лице које у тужби тврди да је биолошки отац тог детета заиста његов биолошки отац, а утврђење те чињенице је у најбољем интересу мал. детета.

Стога нису основани наводи ревизије о погрешној примени материјалног права. Како у конкретној чињенично-правној ситуацији није поуздано оспорено садашње очинство лица уписаног у извод из Матичне књиге рођених, покојног ГГ, а утврђено је да је тужени малолетни ВВ на основу решења Основног суда у Лесковцу, Судска јединица Свилајнац, О 36/16 од 05.07.2016. године, наследио заоставштину покојног ГГ као његов законски наследник, а да је према извештају Центра за социјални рад код малолетног детета уочено наглашено неемоционално реаговање у односу на тужиоца, тако да је стечен општи утисак да малолетно детете испољава аутентичан отпор према тужиоцу јер га доживљава као угрожавајућег, то по оцени Врховног суда, како то правилно закључује другостепени суд, право малолетног детета да зна ко су му родитељи и да ужива најбоље животне услове по основу чињенице да има уписаног оца у матичној књиги рођених има приоритет у односу на заштиту права тужиоца сходно члану 6. став 1. Породичног закона и члану 3. став 1. Конвенције о правима детета. Тиме се не дира у право мал. детета да сагласно члану 7. став 1. Конвенције о правима детета и члану 59. став 1. Породичног закона без обзира на узраст и без временског ограничења, зна ко су му родитељи и да своје право на порекло реализије судским путем, које није ограничено роковима.

Са изнетих разлога, Врховни суд је одлучио као у изреци на основу члана 414. ЗПП.

Председник већа – судија

Звездана Лутовац, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић